

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontwikkeling bedrijventerrein in de Oostpolder

Advies over de reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

14 september 2022 / projectnummer: 3669

1 Advies voor de inhoud van het MER

De provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland willen de Oostpolder ontwikkelen tot een 600 hectare groot bedrijventerrein dat geschikt is voor grootschalige bedrijven (> 50 hectare) op het gebied van bijvoorbeeld de waterstof-, batterijen- en automotiveindustrie, en dataopslag (datacenters). Hiermee wordt beoogd de regionale economie en werkgelegenheid te versterken. Voor het benodigde Projectbesluit wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Groningen heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het Projectbesluit het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een onderbouwing van de behoefte aan meer bedrijfsruimte voor grootschalige bedrijven.¹ Geef aan in welke mate hiermee de regionale economie en werkgelegenheid wordt versterkt;
- een onderbouwing van de keuze voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein in de Oostpolder, waarbij de ruimtelijke en milieugevolgen ervan worden vergeleken met die van andere (potentiële) locaties in de regio;
- een beschrijving van de gevolgen van de inrichtingsalternatieven en het voorkeursalternatief voor bodem en water, natuur, landschap en cultuurhistorie, woon- en leefmilieu en klimaat en duurzaamheid, inclusief een beschrijving van mogelijke mitigerende maatregelen;
- een navolgbare beoordeling van de haalbaarheid van het plan in relatie tot de eisen gesteld in wet- en regelgeving (bijvoorbeeld stikstofdepositie, waterkwaliteit).

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage Oostpolder (verder 'de NRD'), d.d. 18 mei 2022. Ze herhaalt slechts punten die al in de notitie R&D aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen of nader te concretiseren.

¹ Zorg dat in het MER ook de onderbouwing van de behoefte zelfstandig leesbaar is.

Figuur 1: Locatie van de Oostpolder ten zuiden van de Eemshaven.

Aanleiding MER

Om te voldoen aan de vraag naar grote kavels voor bijvoorbeeld waterstofbedrijven, batterijfabrieken, datacenters en nieuwe vormen van hightech bedrijven willen de provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland een industrieterrein aanleggen in de Oostpolder. Het aanleggen van een industrieterrein is een activiteit die wordt genoemd in bijlage V van het Omgevingsbesluit (categorie J10), net als het oprichten van bepaalde bedrijven die mogelijk op het industrieterrein worden toegestaan, zoals autofabrieken (categorie D8). De voorkeursbeslissing is kaderstellend voor deze activiteiten en daarom plan-m.e.r.-plichtig. Het projectbesluit borduurt voort op de voorkeursbeslissing en is project-m.e.r.-plichtig. Als mogelijke effecten voor omliggende Natura 2000-gebieden, zoals de Waddenzee, optreden moet een Passende beoordeling uitgevoerd worden. Dan is ook sprake van een plan-m.e.r.-plicht.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - de Gedeputeerde Staten van provincie Groningen besluit over het Projectbesluit.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3669](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Behoeftte en doel, beleidskader en besluiten

2.1 Behoeftte en doel

In de NRD wordt de aanleiding voor het initiatief kort beschreven. Aangegeven is dat de beschikbaarheid van grote kavels in Groningen beperkt is. Voor grote bedrijven zijn nauwelijks aaneengesloten kavels van 50 hectare of meer beschikbaar, die ook nog voldoen aan de andere vestigingsplaatseisen van deze bedrijven. Er is voldoende marktpotentie specifiek voor het Eemshavengebied, zo is aangegeven.

Tijdens het locatiebezoek van de Commissie op 20 juli 2022 is de achtergrond van het initiatief verder verduidelijkt en is nader inzicht gegeven in de gewenste bedrijfsactiviteiten.² De provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland willen ruimte bieden voor met name waterstofbedrijven, batterijfabrieken, datacenters en nieuwe vormen van hightech bedrijven. Onder andere de aanlanding van stroomkabels (en te zijner tijd waterstofleidingen) in verband met productie van duurzame energie op zee wordt gezien als een belangrijke meerwaarde voor de vestiging voor dergelijke bedrijven. Voor andere bedrijfsactiviteiten met een groot ruimtebeslag worden bestaande terreinen gereserveerd, zoals bijvoorbeeld Oosterhorn voor de chemische industrie. Hiervoor is de Oostpolder dus niet in beeld. Geef in het MER een helder overzicht van welke type bedrijven zich mogen vestigen in de Oostpolder en welke type bedrijven van vestiging worden uitgesloten.

De Commissie adviseert voor de onderbouwing van de behoefte in het MER de volgende vragen te beantwoorden:

1. Welke marktverwachtingen zijn er voor de gewenste bedrijfsactiviteiten?³
2. In welke mate zijn deze marktverwachtingen afhankelijk van nog vast te stellen beleid op Europees en/of Nederlands niveau?
3. Op welke geografische schaal worden investeringsbeslissingen afgewogen (Groningen, Noord-Nederland, Noordwest-Europa of verder)?
4. Welke randvoorwaarden worden aan een vestiging gesteld, bijvoorbeeld kavelomvang, ontsluitingsmodaliteiten, energievoorziening, milieugebruiksruimte, beschikbaarheid en opleidingsniveau van arbeidskrachten, onderzoeksfaciliteiten of anderszins?
5. Hoe aantrekkelijk is de provincie Groningen (of breder Noord-Nederland) voor vestiging op grond van bovenstaande analyse?
6. Welke ruimtebehoefte mag voor de provincie Groningen (of breder Noord-Nederland) verwacht worden op grond van de aantrekkingskracht en de marktruimte?
7. In welke mate kan met beschikbare ruimte op bestaande bedrijventerreinen al dan niet tegemoet gekomen worden aan de onder 6. gevonden ruimtebehoefte?⁴
8. Als een nieuw bedrijventerrein noodzakelijk is, welke omvang is dan benodigd⁵ en wat is de verwachte fasering?
9. Welke kwalitatieve voorwaarden worden aan het nieuwe bedrijventerrein gesteld?
10. In welke mate zorgt het nieuwe bedrijventerrein voor werkgelegenheid en versterkt het nieuwe bedrijventerrein de regionale economie?

2.2 Beleidskader

De NRD gaat in hoofdstuk 2 al uitgebreid in op het beleidskader. Beschrijf aanvullend daarop in hoeverre voldaan kan worden aan de randvoorwaarden of uitgangspunten die voortkomen uit:

- het Nationaal Programma Landelijk Gebied, waarin de opgaven op het vlak van natuur, water, klimaat en energie samen komen;

² De NRD geeft hierover slechts beperkte informatie.

³ Breng eerst de marktverwachtingen van gewenste bedrijfsactiviteiten afzonderlijk in beeld en vervolgens in samenhang. Betrek bij de behoefteanalyse ook overige bedrijfsactiviteiten die in de verdere planvorming niet uitgesloten worden.

⁴ Bij de beantwoording van deze vraag kan ook de segmentering van bedrijventerreinen worden ingebracht en de keuze worden onderbouwd waarom bijvoorbeeld Oosterhorn gereserveerd is voor chemische industrie.

⁵ Gegeven de grote ruimtedruk in Nederland adviseert de Commissie ook na te gaan in hoeverre een kleinere omvang kan volstaan, bijvoorbeeld door eerst de beschikbare ruimte op de Eemshaven te gebruiken en uit te gaan van maximaal intensief ruimtegebruik.

- het nationale beleid op het gebied van circulariteit;
- de Regionale Energie Strategie Groningen;
- de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden en beschermde soorten;
- de beschermingsbepalingen voor het Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal waardevolle natuur zoals opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening;
- beoordeling van de stikstofdepositie en recente ontwikkelingen daarvan in Nederland en, indien relevant, Duitsland.

Geef ook de (mogelijke) synergie aan met min of meer gelijk oplopende ontwikkelingen, zoals het Waterstofnetwerk Noord-Nederland, de LNG-terminal in de Eemshaven, het programma aansluiting Wind op Zee Eemshaven (PAWOZ - Eemshaven), het Windpark Eemshaven-West, de opwaardering van het hoogspanningsnet en de inpassing van (doorgaande) kabels en leidingen.

2.3 Te nemen besluit(en)

De NRD laat de keuze voor een gefaseerde of een gecombineerde plan- en project-MER nog open. In de gefaseerde variant worden in de eerste fase nut en noodzaak en de locatiekeuze onderbouwd en wordt een voorkeursbeslissing genomen waartegen geen beroep open staat. In de tweede fase worden dan de inrichtingsalternatieven en milieueffecten uitgewerkt en vastgelegd in een (ontwerp-)Projectbesluit, waartegen wel beroep open staat. Beide fasen zijn overigens m.e.r.-plichtig.

De Commissie onderschrijft het voornemen van het bevoegd gezag om in een open planproces de beide fasen te doorlopen. De Commissie acht het verstandig de voorkeursbeslissing ook expliciet te nemen en daaraan het plan-MER te koppelen. Hierin zal dan de behoefte en de locatie van het bedrijventerrein onderbouwd worden. Het voordeel hiervan is dat er een helder kader bestaat, waarbinnen vervolgens in meer detail over de inrichting kan worden nagedacht, daarbij ondersteund door een project-MER.⁶

3 Alternatieven

3.1 Locatiealternatieven

Uitgaande van een behoefte aan een nieuw bedrijventerrein in Groningen of Noord-Nederland met eerdere genoemde specifieke kenmerken is vervolgens de vraag aan de orde welke locaties daarvoor in aanmerking komen. Bij de locatiekeuze speelt de stelling in de NRD dat 'het steeds ontwikkelen van afzonderlijke plots voor concrete leads te lang duurt en voorbijgaat aan het belang van een zorgvuldig proces, gericht op goede ruimtelijke inpassing' een belangrijke rol. Onderbouw in het MER deze stelling. Wat is een reële termijn waarbinnen concrete leads moeten leiden tot daadwerkelijke vestiging en wat is daarvoor

⁶ Overigens is een gecombineerd plan- en project-MER niet mogelijk indien een voorkeursbeslissing wordt genomen. De voorkeursbeslissing is plan-m.e.r.-plichtig en loopt vooruit op het Projectbesluit dat project-m.e.r.-plichtig is. Uiteraard kan (veel van) de informatie uit het plan-MER worden gebruikt voor het project-MER, zeker als het detailniveau van het plan-MER aansluit bij het Projectbesluit.

nodig? Een volledig ingericht bedrijventerrein of een gereserveerde locatie die nog ingericht moet worden, maar die al wel planologisch gereserveerd is? Zeker als er ook een terugval-optie is, waarbij er uiteindelijk niet of nauwelijks grote kavels worden uitgegeven, kunnen fysieke ingrepen in landschap en omgeving achteraf niet verstandig blijken te zijn.

De Commissie heeft tijdens het locatiebezoek begrepen dat in het voortraject zeven potentiële locaties zijn beoordeeld, waarbij de Oostpolder als meest geschikt is beoordeeld. Twee andere locaties worden, blijkens de NRD, nog als alternatieven beschouwd, maar dan alleen als vergelijkingsmateriaal voor de Oostpolder. De Commissie adviseert om het proces van locatiekeuze inzichtelijk te maken. Geef aan welke afwegingen gemaakt zijn en in hoeverre het milieubelang daarbij een rol heeft gespeeld.

Als duidelijk is en goed onderbouwd kan worden dat de Oostpolder (veel) beter scoort en ten opzichte van de andere locaties per saldo niet slechter scoort op relevante milieuaspecten, hoeven er geen locatiealternatieven te worden uitgewerkt. Als andere locaties min of meer gelijkwaardig scoren, acht de Commissie een volledige afweging tussen locaties met inrichting en zoveel mogelijk kwantitatieve beoordelingen van effecten op alle thema's noodzakelijk. Betrek daarbij, naast de in de NRD genoemde thema's verkeer, geluid, externe veiligheid, stikstofdepositie, natuur en landschap, ook de gezondheidseffecten (inclusief sociale effecten).

3.2 Inrichtingsalternatieven

De NRD geeft aan dat in het MER enkele inrichtingsvarianten worden beschreven die onderscheidend zijn in milieueffecten. Eerst wordt de 'milieugebruiksruimte' in beeld gebracht, waarna voor enkele cruciale milieuthema's 'hoeken van het speelveld' worden verkend. Het groenblauwe raamwerk wordt als vaststaand beschouwd. De MER-inrichtingsvarianten concentreren zich volgens de NRD op de mogelijke milieuhinder van geluid en veiligheid, waarbij de maximaal aanvaardbare milieubelasting is vastgelegd in de Structuurvisie Eemsmond - Delfzijl uit 2017. Verder wordt de stikstofdepositie als sturend milieuthema gezien.

De Commissie ondersteunt de suggestie om de hoeken van het speelveld te verkennen aan de hand van onderscheidende alternatieven. Ze verwacht echter dat het onderscheid beperkt zal zijn als milieuhinder als enige variabele wordt genomen, zeker nu de maximaal aanvaardbare milieubelasting vastligt en bijvoorbeeld de additionele stikstofruimte waarschijnlijk al zeer gering of nihil is. De Commissie adviseert dan ook inrichtingsalternatieven te ontwikkelen die de beschikbare ruimte anders benutten. Enkele voorbeelden:

- Vanuit het programma kunnen de verschillende typen van gewenste bedrijfsactiviteiten andere eisen stellen aan de kavelomvang dan het groenblauwe raamwerk nu suggereert. Het verdient aanbeveling een alternatief uit te werken waarin alleen de structuurbepalende fysieke elementen (zoals de Grote Tjariet, de N46 en een verbreding van de zuidelijke dijkzone) als vaststaand worden beschouwd.
- Vanuit natuur zal permanent verlies van leefgebied van soorten aan de orde zijn, waaronder van akkervogels.⁷ Een alternatief waarin het meest oostelijk deelgebied (gebied 10) een natuurbestemming krijgt of een groene buffer (vogelakkers etc.) in of

⁷ Zie in dit verband ook de zienswijze van Natuur en Milieu Groningen.

rond (delen van) het plangebied, zal het verlies aan leefgebied van soorten geheel of grotendeels teniet kunnen doen.

- Een alternatief met een fijnmaziger systeem van water en groen dat ook als veiligheidszone rond de bedrijven dient, leidt mogelijk tot een verbetering op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit.
- Een alternatief waarbij de ruimte in de Oostpolder maximaal intensief wordt gebruikt maakt het wellicht mogelijk de totale omvang van het bedrijventerrein te beperken.

3.3 Voorgenomen activiteit

Geef in het MER:

- een zo concreet mogelijke beschrijving van de gewenste bedrijfstypen en de overige bedrijfstypen die worden toegestaan, zodat duidelijk is wat het plan maximaal mogelijk maakt;
- aan hoe gezorgd wordt dat bedrijfsactiviteiten die niet passen bij de gewenste sectoren en ambities geweerd worden;
- aan in hoeverre de (tijdelijke) opslag van energie die vanuit zee wordt aangevoerd, dominant zichtbare kabels en leidingen tot gevolg heeft;
- aan of de realisatie gefaseerd gaat plaatsvinden en zo ja waarom en hoe, en zo nee waarom niet;
- inzicht in de aard, omvang en duur van de aanlegwerkzaamheden.

3.4 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Betrek daarbij in ieder geval de effecten van bestaande bedrijven in de Eemshaven. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied, en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten. Beschouw daarbij ook kabels en leidingen van (tijdelijke) opslag van energie die vanuit zee wordt aangevoerd.

4 Milieugevolgen

4.1 Algemeen

Maak op basis van de verschillende typen bedrijfsactiviteiten per inrichtingsalternatief een modelmatige worst case–invulling van het bedrijventerrein om de beoordeling van de milieugevolgen te ondersteunen. Modelleer daarbij de relevante bronnen van mogelijke uitstoot en schat de energiebehoefte in. Bereken vervolgens met deze opstelling de milieugevolgen.⁸

⁸ Het is waarschijnlijk dat de worst–case situatie per milieuaspect verschilt.

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het plan worden bepaald. Ga in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens en in de gehanteerde rekenregels/-modellen. Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de varianten.

Beoordeel de resultaten van de modelstudie en baseer daar een bandbreedte op. Geef de relatie aan met de wettelijke normen en advieswaarden en met de maximaal aanvaardbare milieubelasting, zoals vastgelegd in de Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl uit 2017. Voer botsproeven uit om te bezien welke type activiteiten gerealiseerd kunnen worden gegeven de beschikbare milieugebruiksruimte en de bandbreedte van de milieugevolgen. Geef aan in hoeverre en/of onder welke voorwaarden de gewenste en toegestane bedrijfsactiviteiten ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

4.2 Effectbepaling en -beoordeling

4.2.1 Bodem en water

Bodemdaling

In de NRD is aangegeven dat door de aardgaswinning de bodem daalt met ca 3,5-4 mm/jaar. In het oostelijk deel van het plangebied kan dit oplopen tot meer dan 5 mm/jaar. Geef aan in hoeverre bij het bouwrijp maken de bodem wordt opgehoogd, en welke bodemzetting en extra bodemdaling hiermee samenhangt en wat daarvan de gevolgen (kunnen) zijn.

Waterkwantiteit en -veiligheid

Door de opwarming van de aarde zal de zeespiegel stijgen. Geef aan in hoeverre het water uit het achterland hierdoor minder vaak onder vrij verval kan worden geloosd en welke risico's van wateroverlast en welke waterveiligheidsrisico's het gevolg kunnen zijn. Laat zien hoe voor een goed functionerende waterberging wordt gezorgd. Geef ook aan hoe gezorgd wordt dat in droogteperioden voldoende water kan worden vastgehouden.

Waterkwaliteit

Beschrijf de gevolgen voor de ecologische en chemische waterkwaliteit⁹ in het gebied, alsook eventuele gevolgen voor het grondwaterpeil in de aanleg- en exploitatiefase. Dit is met name relevant omdat de huidige kwaliteit in de bestaande watergangen, waaronder de Tjariet, matig of ontoereikend is en in 2027 voldaan moet worden aan de eisen wat betreft waterkwaliteit gesteld in de Kader Richtlijn Water (KRW). Beschrijf hoe de nadelige gevolgen voor de waterkwaliteit kunnen worden voorkomen, dan wel hoe een bijdrage kan worden geleverd aan het realiseren van een goede waterkwaliteit. Beschrijf in het MER wat het betekent voor de uitvoerbaarheid als een verslechtering van de waterkwaliteit niet kan worden uitgesloten.¹⁰

⁹ Betrek voor het beoordelen van de gevolgen voor de ecologische waterkwaliteit ook de gevolgen van het voornemen voor de watertemperatuur.

¹⁰ De Commissie merkt op dat uit jurisprudentie van het Europees Hof volgt dat goedkeuring van een project moet worden geweigerd wanneer dat project de toestand van het betreffende waterlichaam kan verslechteren of het bereiken van een goede toestand van oppervlaktewaterlichamen in gevaar kan brengen.

4.2.2 Natuur

Algemeen

Geef in het MER een overzicht van de beschermde, bijzondere en kwetsbare natuurwaarden in het plangebied. Omdat het hier gaat om een grote oppervlakte aan permanent verlies van leefgebied vindt de Commissie het van belang dat de informatie kwantitatief is, en verzameld is met behulp van relevante inventarisatie- of monitoringprotocollen. Een bureaustudie of Quickscan kan niet volstaan. Ga vervolgens in detail in op de te behouden natuurwaarden. Neem een kaart op met de begrenzing van de Natura 2000-gebieden in de ruimere omgeving van het plangebied en van de gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Beschrijf de effecttypen die de natuur in de aanleg- en gebruiksfase afzonderlijk en in combinatie met andere ontwikkelingen kunnen beïnvloeden, en baken op grond daarvan per effecttype het studiegebied af.

Gevolgen voor Natura 2000-gebieden waaronder de Waddenzee

Gevolgen voor de Waddenzee als doortrek-, rust- en voedselgebied voor vogels

De Commissie wijst er op dat het Waddengebied overdag en 's nachts intensief wordt gebruikt door trekkende wad- en watervogels, wat de vraag opwerpt in hoeverre een toename van licht in de aanleg- en/of gebruiksfase en een toename van de oppervlakte industrie een verstrend effect kan hebben op de kwaliteit van de Waddenzee als belangrijkste onderdeel van de Oost-Atlantische vliegroute.¹¹ Daarnaast vinden in de omgeving van het plangebied overdag en 's-nachts bewegingen plaats tussen foerageergebieden op onder andere de wadplaten en hoogwatervluchtplaatsen. Alle bewegingen kunnen plaats vinden op honderden meters hoogte. Het MER dient zo goed mogelijk te beschrijven wat de gevolgen voor de kwaliteit van het Waddengebied als pleisterplaats en belangrijkste stopover op de migratieroute kunnen zijn. Bezie de ontwikkeling van de Oostpolder dus vanuit de positie van overvliegende wad- en watervogels - op grotere hoogte en op grotere afstand.¹²

Eventuele veranderingen in stikstofdepositie en de gevolgen daarvan

Zowel in de aanlegfase als in de gebruiksfase zullen in de Oostpolder stikstofverbindingen worden geëmitteerd die in de wijde omgeving neerslaan (depositie), waaronder in de daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. In veel gevallen zijn die gebieden al overbelast door stikstofdepositie. Breng in het MER de te verwachten stikstofdepositie zo kwantitatief mogelijk in beeld en beoordeel de gevolgen voor de natuur, ook in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen. Maak hierbij waar mogelijk gebruik van Aeries. Hoewel stikstofdepositie als gevolg van aanlegwerkzaamheden inmiddels vrij is van vergunningplicht, zal ook die depositie in het MER beschreven moeten worden. Dit kan semi-kwantitatief (bandbreedtebenadering). Bij de beoordeling van de gevolgen kan gebruik worden gemaakt van saldering- en bronmaatregelen, mits verzekerd is dat die ook daadwerkelijk toegepast gaan worden.

Totaalbeoordeling

Geef in het MER een totaalbeoordeling van de gevolgen van het plan afzonderlijk, en in combinatie met andere relevante toekomstige activiteiten (cumulatie), voor de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied. Betrek daarbij indien nodig mitigerende en/of ecologische

¹¹ Zie de meest recente East Atlantic Flyway Assessment <https://www.waddensea-worldheritage.org/node/1674>

¹² Vanuit dat perspectief gezien behoort het plangebied dus niet 'in de schaduw' van de Eemshaven te liggen. Overvliegende wad- en watervogels kunnen dat mogelijk anders beleven.

inpassingsmaatregelen. Ga behalve op lichtverstoring en stikstofdepositie ook in op mogelijk andere verstoringbronnen of drukfactoren die via externe werking het Waddengebied of andere Natura 2000-gebieden kunnen beïnvloeden. De Commissie denk daarbij aan geluid, barrièrewerking (gevolgen voor trekvisserij?), en eventueel verlies foerageer- en rustgebieden (HVP's) die relevant zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen.

Vanuit de verwachting dat een Passende beoordeling wordt opgesteld voor het VKA adviseert de Commissie die als bijlage te voegen bij het MER, en de conclusies met korte onderbouwing op te nemen in het hoofddocument. Indien aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet met zekerheid kan worden uitgesloten dan kan worden overwogen om in het MER ook een verkenning op te nemen van de mogelijkheden om de ADC-toets¹³ succesvol te kunnen doorlopen.

Natuurvriendelijke inrichting

Onderzoek in hoeverre het terrein natuurvriendelijk kan worden ingericht. Denk aan het bevorderen van de biodiversiteit, bijvoorbeeld door een natuurinclusieve inrichting, zowel van de openbare ruimte als op kavelniveau. Het Inspiratiedocument Biodiversiteit Oostpolder van Bureau Waardenburg vormt hiervoor een goede basis.¹⁴

4.2.3 Landschap en cultuurhistorie

Het plangebied heeft een grote openheid met een goed herkenbare verkavelingsstructuur. Landschappelijk waardevolle elementen zijn de Tjariet en de dijken in het noorden en zuiden. Op ca 400 meter vanaf de westelijke grens van het plangebied liggen enkele rijksmonumenten.

Beschrijf in het MER de visie die ten grondslag ligt aan de landschappelijke inpassing van het voornemen. Geef aan de hand van visualisaties inzicht hoe het bedrijventerrein zal worden beleefd. Kies voor de visualisaties locaties waar de veranderingen goed te zien zijn en mensen verblijven om te wonen of te recreëren.

Geef aan welke maatregelen genomen kunnen worden om de landschappelijke kwaliteit te vergroten en cultuurhistorische waarden te behouden of te versterken.

4.2.4 Woon- en leefmilieu

Ga in op alle aspecten die invloed hebben op het woon- en leefmilieu. Beschouw in ieder geval de aspecten geluid-, geur- en lichthinder, luchtkwaliteit, externe veiligheid, zichtbaarheid, barrièrewerking, de (on-)mogelijkheden voor wandelen en fietsen (ommetjes), de aan- of afwezigheid van groen, en de gevolgen voor de volksgezondheid. Hieronder zijn enkele aandachtspunten hiervoor opgenomen, aanvullend op die opgenomen in de NRD.

¹³ Als uit de Passende beoordeling blijkt dat aantasting van natuurlijke kenmerken niet is uit te sluiten, dan volgt de ADC-toets: A: Zijn er Alternatieve oplossingen met minder gevolgen voor het gebied? D: Zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het moet doorgaan? C: Als er geen alternatieven zijn, maar wel dwingende redenen van groot openbaar belang, dan moet er Compensatie plaatsvinden. De ADC-toets hoeft niet in de Passende beoordeling of het MER te worden opgenomen.

¹⁴ Zie in dit verband ook de zienswijze van Natuur en Milieu Groningen.

Geluid

Geef het aantal woningen aan waar de geluidbelasting mogelijk hoorbaar verandert, ook onder de wettelijke grenswaarden. Geef ook aan welke piekgeluiden ter plaatse van woningen worden verwacht.¹⁵

Besteed aandacht aan de veranderingen in de wijze van beoordeling van de geluidhinder bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet (geluidproductieplafonds, jaargemiddelde waarden).

Luchtkwaliteit

Geef aan hoe wordt ingespeeld op de doelen uit het Schone luchtakkoord en de nieuwe advieswaarden van de WHO.

Externe veiligheid

Ga in op de veiligheidsrisico's van het combineren van bedrijvigheid met de in de Oostpolder al aanwezige windturbines.

Besteed aandacht aan de wijzigingen in de beoordelingsmethode van externe veiligheid bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Lichthinder

Ga in op de effecten voor mens en dier, veroorzaakt door verlichting van bijvoorbeeld bedrijfsgebouwen en windmolens.

Gezondheid

In de NRD wordt voorgesteld gezondheid te beoordelen met behulp van GES-scores. Het instrument GES sluit echter niet meer aan bij de verbrede invulling die tegenwoordig wordt gegeven aan de gezonde leefomgeving.¹⁶ De Commissie adviseert dan ook, indien toch vastgehouden wordt aan de GES-methodiek, in ieder geval ook andere methoden te gebruiken. Zie voor een overzicht van mogelijke methoden voor het beoordelen van de gezondheidseffecten: www.gezondeleefomgeving.nl.

Besteed in het MER ook aandacht aan de sociale aspecten gerelateerd aan de volksgezondheid.¹⁷ Denk hierbij aan de gevolgen van het plan voor de sociale cohesie, de sociale veiligheid, de toegankelijkheid en gevarieerdheid van voorzieningen en de gevolgen voor kwetsbare groepen zoals kinderen, ouderen en zieken. Zie voor suggesties hoe om te gaan met sociale effecten in milieueffectrapportage: [Hoe neem je sociale effecten mee in milieueffectrapportage? – Commissiemer.nl](http://www.commissiemer.nl).

4.2.5 Klimaat en duurzaamheid

Geef aan welke ambities het bevoegd gezag heeft op het gebied van klimaat en duurzaamheid (broeikasgasemissies en circulariteit). Beschrijf de uitgangspunten die deze ambities met zich meebrengen voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein en hoe één en ander geborgd wordt.¹⁸

¹⁵ Ook in enkele zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor piekgeluiden.

¹⁶ Zie www.ggdghor.nl/actueel-bericht/ggd-trekt-instrument-gezondheid-effect-screening-terug/

¹⁷ Zie in dit verband ook de zienswijze van de Vereniging Dorpsbelangen Oudeschip.

¹⁸ Denk bijvoorbeeld aan duurzaamheidseisen voor bedrijven.

Beschrijf hoe het voornemen kan bijdragen aan de energietransitie en de klimaatadaptatie kan bevorderen, bijvoorbeeld door aan bedrijven eisen te stellen wat betreft broeikasgasemissies/energieneutraliteit, en op daken ruimte te bieden voor zonnepanelen en groen. Geef ook aan in hoeverre circulariteit bereikt kan worden, bijvoorbeeld door het ruimtelijk koppelen van verschillende bedrijfsactiviteiten om synergie te bereiken.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Tanja Bremer

ir. Annemie Burger (voorzitter)

dr. Geert Draaijers (secretaris)

drs. Roeland van Kerkhoff

ing. Rob Vogel

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Projectbesluit.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. Het aanleggen van een industrieterrein is een activiteit die genoemd wordt in bijlage V van het Omgevingsbesluit (categorie J10), net als het oprichten van bepaalde bedrijven die mogelijk op het industrieterrein worden toegestaan, zoals autofabrieken (categorie D8). De voorkeursbeslissing is kaderstellend voor deze activiteiten en daarom plan-m.e.r.-plichtig. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van Groningen.

Initiatiefnemer besluit

Provincie Groningen.

Gemeente Het Hogeland.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag heeft toege-stuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3669](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

